

Szerbiai magyar politikai kor- és kórkép

Az utóbbi hónapokban megelénkült az itteni magyar politikai közélet. Nem mintha korábban, amióta a „történelmi” VMDK párt felbomlott, nem lettek volna pengeváltások a magyar pártok között. Acsarkodások, jogos vagy jogtalan adokkapok bírálatok már évek óta jelen vannak, de most a politikailag legerősebb párt berkein belül robbant a bomba.

Persze, megelőző földrengések már korábban is voltak, hisz Lovas Ildikó, a Vajdasági Magyar Szövetség teljes irányítása alatt álló Magyar Nemzeti Tanácsnak a kultúrfelelőse (mindenek megmondója) lemondott az MNT-ben betöltött minden tisztségéről. Habár már hosszabb ideje a (jogos) bírálatok pergőtüzében állt, mégis meglepetésként hatott, hogy a VMSZ egyik legvédelemben tagja némileg kegyvesztett lett.

Az biztos, hogy Lovas Ildikó intézkedései sokszor a délvidéki magyar kultúra ellen irányultak, különösen annak nemzeti jellegét csorbította mint elkötelezett liberális. A legsajnálatosabb a Magyarokéletről Írók Tábor arculatának megváltoztatása volt, amikor annak irányítását a jugo-liberális pozícionáltak kezébe adta. Ahogyan Jung Károly örvendve megállapította: megszűnt a rendezvény „turulos” jellege. De más „melléfogásai” is voltak. Néhányuk már jóvá sem tehető. Ilyen például az ártatlan magyarok '44-es kivégzésének csúrgi emlékműve. Minden pályázatnál nélkül személyesen bízta meg Szarapka Tibort a szobor elkészítésével, ő pedig egy álló férfi- és gyermekalakokkal ábrázolta a borzalmas tragédiát, oly módon, hogy az arcukon semmi halálfélelem, kétségbeesés, borzongás vagy bármilyen érzelmi megnyilvánulás nem látszik. Csak bambán bámulnak a semmibe, mintha nem is a halálra, hanem egy unalmas látványra várnának. A délvidéki magyar tragédiát egy ilyen semmitmondó emlékművel ábrázolni és egy ilyen emlékezni rá – bűn. Különösen akkor, amikor Szervátiusz

Tibor, a ma élő magyar szobrászok legnagyobbja már jóval korábban elkészítette a megrázó és a magyar holokauszthoz méltó szobormakettjét. (A címlapon látható – a szerk. megj.) Persze, a liberális közegnek a világhírű szobrász alkotása nem kell. Inkább alkalmazzuk a havert.

A szabadkai Kosztolányi-szobor elkészítését Lovas Ildikó – ismét pályázat nélkül – újra (az udvari szobrászára) a tehetségtelen Szarapka Tiborra bízta. Tette ezt annak ellenére, hogy a Topolyán született, Kecskeméten élő Dudás Sándor szobrász, akinek számos kiváló alkotása díszíti tereinket, felkérésre már korábban elkészítette a szobor makettjét, amely méltóbb volt a mostanihoz képest. Ez nem is csoda, hisz Szarapka, saját bevallása szerint, Kosztolányi egyetlenegy művét sem olvasta, így nem is azonosulhatott az író szellemiségével, ami az alkotáson látszik is. A mű egy gyűrött nadrágú csavargót ábrázol, akinek a feje fölött a gimnázium kapuját szimbolizáló állvány áll, amelyet pár nap után a közbeszéd már csak „akasztófának becéz”.

Az utolsó cseppet a pohárban talán a szabadkai Népszínház Magyar Társulata művészeti vezetőjének a kinevezése jelentette. A korábbi vezető megbízatása ugyanis lejárt, és helyébe, valószínűleg magyarországi sugallatra, az MNT, amelynek kompetenciája javaslatot tenni az új kinevezésére, András Attilát választotta a pályázók közül. András tapasztalt színházi rendező és igazgató, nemzeti érzelmű, aki képes lett volna egy délvidéki nemzeti színházat (ami az MNT tervében is benne volt) megszervezni, de ami még fontosabb, a jugo-liberális színházpolitikától megszabadulni, és a színházban rendet tenni. Ez viszont kemény ellenállásba ütközött, mivel több érdekcsoport összefogva a bizonytalanok MNT-t meghátrálásra kényszerítette. A korábbi vezetőhöz kötődők, féltve a megszerzett jogukat és a pénzek elosztását, bojkottot

hirdettek, majd csatlakoztak hozzájuk a kevésbé tehetségesek, mert az a hír terjedt el, hogy András a rendcsinálással elbocsátásokat hajt majd végre. A jugo-liberálisok sem nézték jó szemmel a nemzeti vonal megerősödését, és a Második Nyilvánosság nevezetű Facebook-oldalon inkább frontális támadást indítottak a kinevezés ellen. Ezt a csoportot az is dühítette, hogy korábban az Újvidéki Színház igazgatójával nem ennek az érdekcsoportnak a támogatóját nevezték ki. (Mellékesen megjegyezve, az illető a pályázati követelményeknek meg sem felelt.) A visszaközö MNT „jóvátéva a korábbi bűnét”, megmásítva az előző határozatát, a szabadkai Népszínház magyar részlegének vezetőjeként az évad után a liberális érdekcsoportnak is megfelelő jelöltet javasolt. András Attila, látva ezt az ellenséges helyzetet, azonnali hatállyal felmondott. Ha Szabadkának és a Délvidéknek, ahol a nemzettudat haldoklik, egy multikulturális, globalista kulturális intézmény kell, akkor támogassák ezt, neki nemesebb dolgai is vannak. Azóta a megválasztott vezető, mivel Újvidéken él, és számtalan más megbízása is van, az „uralmat” átengedte a korábbi vezető érdekcsoportjának. Így valójában semmi sem változott. Hegyek vajúdtak, egér született.

Ezután robbant a bomba. Meg kell azonban jegyezni, hogy a VMSZ-t már hosszabb ideje az a vád éri – hogy csak a leglényegesebbeket említsem –, miszerint a befolyása alatt álló magyar médiumokat cenzúrázza és kisajátítja, a magyarországi támogatásokat párttoborzásra használja, valamint minden ellenvéleményt, szembenállást könyörtelenül letör. A párton belüli nézeteltérés és ellentét akkor vált nyilvánossá, amikor Miskolci József a Családi Kör című lapban (2015. április 16. és 2015. április 23.) interjút készített ifj. dr. Korhecz Tamással. Amint Miskolci írja, a szerbiai „magyar politikai elitnek most két szellemileg fölkészült és bizonyítottan markáns vezéralakja van: Pásztor István és Korhecz Tamás”. Mivel köztudott, hogy két dudás nem fér meg egy csárdában, így nem volt nagyon meglepő, hogy előbb vagy utóbb bekövetkezik a pengeváltás.

Pásztor, amint arra a jelekből következtetni lehet, „dinasztiát” akarna építeni. Fiát, Pásztor Bálintot mint a VMSZ második emberét jelenleg árnyékban tartja (csak amíg ő van hatalmon), de a

vezetőségben kizárólag olyanokkal veszi magát körül, akiknek nincs szándékuk az elnöki posztra törni, megeleghszenek a párt nyújtotta előnyökkel. (Mellesleg, Pásztor Bálint csendes, inkább tudós alkat, és nem harcias politikus típus.) Korheczet viszont nem ilyen fából faragták. Tudása példabírátkú, politikai tájékozottsága széles látókörű, sikerakarata pedig nem ismer akadályt.

Véleménye szerint a VMSZ „egy nagyon erősen hierarchikusan felépített párt [...] kérdést nem vethet fel bárki, csakis az elnök. Vagy az elnök megbízásából valaki.” Így például „az MNT elnöke Hajnal Jenő, az informális elnöke, vezetője Lovas Ildikó, akit Pásztor István ebben maradéktalanul támogat. [...] Mindenki más az akarva-akaratlanul ennek a folyamatnak a peremére szorul a döntéshozatalban és a végrehajtásban.” Hogy a VMSZ mennyire befolyásolja az MNT-t, híven tükrözi Pásztor nyilatkozata: „...a Vajdasági Magyar Szövetség a jövőben is mindent meg fog tenni annak érdekében, hogy politikai érdekérvényesítő erejével segítse a Magyar Nemzeti Tanácsot ...aminek **köszönve (?)**... sikeressé válhatott.” (A jelekből ítélve a VMSZ vezetői közül sokan nem tanulták meg Kölcsey Ferenc intelmeit, hogy: „Meleg szeretettel függj a hon nyelvén! – mert haza, nemzet és nyelv, három egymástól válthatatlan dolog, s ki ez utolsóért nem buzog, a két elsőért áldozatokra kész lenni nehezen fog.”)

Valójában Pásztor a már említett téves intézkedések által kiváltott bírálatok készítették Lovas lemondására. Időközben az MNT-n belül is feszültségek keletkeztek, lemondott ugyanis a végrehajtó bizottságbeli tisztségéről az „elveszített támogatások miatt” Beretka Katinka is. Különben ő a menesztett Korhecz-hívekhez (mint maga is mondta, Korhecz a tanítómestere volt) tartozik, bár ezt tagadja. Időközben a tisztogatás tovább folyik, a vezetőség két legmarkánsabb tagját – akik közel álltak Korheczhez –, Józsa Lászlót és Varga Lászlót is lemondatták. (És lehetséges, hogy ez utóbbit a pártból is kizárják. Időközben Józsa László is tiltakozott nyílt levélben, és felrója, hogy a pártban a másként gondolkodókat eltiporják, s két ember uralja a VMSZ-t. A dologban csak az a visszatetsző, hogy Józsa miért nem tette ezt szóvá, amikor még a VMSZ elnökségi tagja, azaz hatalmon volt.) Varga a VMSZ alelnö-

ke volt, Pásztor Bálint legkomolyabb ellenfele. Őt belső szervezkedés révén buktatták meg, és helyébe egy halványszürke egyént („hogymondjam”), Ceglédi Rudolfot választották, aki alig képes pár mondatnál többet nyilatkozni. (Varga a Vajdaság Ma hírportálon részletesen beszámol megbuktatásának körülményeiről és a VMSZ machinációjáról.) Hogy ez a bomlás hol áll meg, illetve alakul-e egy újabb magyar párt, az az erőviszonyoktól és az érdekektől függ. Pillanatnyilag egyelőre mindenki érdeke a párton belül valósulhat meg.

Az MNT-tagságról lemondott, illetve lemondott Korhecz-hívek frontális támadást intéztek a jelenlegi MNT ellen. Semmi sem jó, amit csinál, bezzeg Korhecz idejében minden másképp ment. (Mint ahogyan a mostani elnök fogalmazott: folyt a látszattevékenység.) Talán a legnehezebb helyzetben az MNT elnöke, Hajnal Jenő áll. Rá három felől, Pásztor, Korhecz, illetve az ellenzéki magyar pártok irányából zúdulnak a politikai sortűzek. Hogy Hajnal idegei meddig bírják ezt az alattomos, tőle független pozícióharcot, nehéz megmondani. Nagy kár lenne egy ilyen képzett, értékes szakembert, aki csak becsületesen dolgozni akar, a különböző érdekek porondján tönkretenni. Ez az elvtelen politika hozta méltánytalan helyzetbe Papp Ferencet, Tomán Lászlót, Ács Károlyt, Fehér Ferencet, Hódi Sándort, András Attilát stb., a délvidéki magyarság legértékesebbjeit.

A pártelnök most is mindent latba vet, csak hogy Korheczet a VMSZ vezetőségétől minél távolabb tartsa. Kezdetben azzal próbálta az ambícióit kielégíteni, hogy különböző funkciókba helyezte, amint maga is vallja: „...pályafutását... elsősorban a Vajdasági Magyar Szövetségnek köszönhető, amely párt 2000 óta folyamatosan a legmagasabban pozícionált közfunkciókba helyezte...” Ez azonban később nem volt elég. Ekkor kínálta fel az MNT elnöki székét, ami vakvágánynak számít a párhierarchiában. Korhecz egy mandátumot ugyan elfogadott, hogy bizonyítsa a rátermettségét és szervezőképességét, de többre vágyott. És amikor belátta, hogy ez nem az ő útja, látszólag visszavonult. De csak látszólag, mert alig telt el néhány hónap, hogy nem szerepelt mindennap a médiumokban, máris előállt az említett interjúval. Közben a párton

belül is föltűnt egyeseknek Korhecz ambíciója. Ezt ő maga is észrevette, mert a népszerűségéről így nyilatkozott: „...másokban ugyanez valószínűleg kiváltott olyan érzéseket, hogy »Hoppá! A fickó túlnőtte magát!« Vagy: »Hoppá! Itt most önjáróvá és irányíthatatlanná válik ez az ember.« Éreztem, hogy ez a helyzet kezd fontos embereket zavarni.”

Pásztor ekkor tett még egy vakvágányos kísérletet. Fölkínálta a brüsszeli képviselőt, ami elég messze vitte volna Korheczet a hazai politikai történésektől. Hogy miért utasította vissza ezeket a jobbnál jobb ajánlatokat, az interjúban ezt is megindokolta, mivel „...a szabadságot korlátozni akarja a Párt, a pártelnök. Azt szeretné, hogy gyakorlatilag operatív kérdésekben, személyi kérdésekben is valójában a véleményemért menjek le egy emelettel lejjebb, a Párthoz.”

Itt már komolyan ütköztek az érdekek, és ezután olyan pártpolitikai visszasságokról is nyilatkozott Korhecz, amelyek nem válnak a VMSZ dicsőségére: „Egy globális társadalomban is nagyon rossz recept a kiszorítás, a megosztás. Egy kisebbségi közösségen belül pedig ez egy olyan fényűzés, amit nem lehet megengedni... Ez csak kárt okozhat.” „Pedig most ez történik, nemde?” – kérdezi Miskolci. „Ez történik...” Ami a sajtó befolyásolását illeti, ezt is beismeri, persze nem a VMSZ-es vezetők és a saját felelősségét említi, hanem az újságírókat hibáztatja: „...ott vannak azok az újságírók is, akik lesik a politikusok vágyait, és lesik a lehetőséget arra, hogy miként lihegjenek túl azt, amit a politikusok elvárnak. Ez a baj. Ez abból áll, hogy a Magyar Szóban, vagy a Hét Napban, vagy a Pannon RTV-ben foglalkoztatottak többsége ezt a jelenlegi állapotot ezért vagy azért elfogadja.” Ebben az ügyben az a legbotrányosabb dolog, hogy a főszerkesztő, Varjú Márta, akit nem a képzettsége, hanem a vezető magyar párthoz való túllihegett lojalitása miatt helyeztek erre a funkcióra, a saját újságíróit vádolta meg gyávasággal, noha ő volt a lap stílusának a meghatározója és kialakítója. Ezért jogos az újságírók tiltakozó levele, amelyet a nyomtatott és az online Magyar Szóban is közzétettek.

Közben Korhecz is mossa kezét. Szavai szerint ő mindig a sajtószabadság legelszántabb harcosa volt, de erről meg kellene kérdezni Rác Szabó Lászlót, az MNT volt (ellenzéki) képviselőt.

selőjét, aki számtalanszor szóvá tette a VMSZ elfogadhatatlan nyomásgyakorlását. Korhecz gúnyt űzött a felszólalásokból, vagy elengedte a füle mellett, de ami még felháborítóbb volt, hogy ezeket a javaslatokat szavazásra sem bocsátotta. Szomorú volt nézni, mint hullanak a „szemétdombra” a jobbnál jobb és indokolt ellenzéki javaslatok csak azért, mert bírálóan érintették a VMSZ-t. A VMSZ-es „értelmiségiek”, akik közt írók, filmesek, egyházi méltóságok stb. is ültek, és akiket a pártfegyelem gondolkozási tilalomra kényszerített, pártkatonákhoz híven, vita nélkül leszavazták az előterjesztéseket. Mentségükre, azért el kell ismerni, hogy mindannyiuk munkahelye, illetve érdekeltsége a VMSZ befolyása alatt áll, és mint az újságírók, akik idejében megkapták a leckét, miután a nem jól viselkedőket a garantált sajtószabadság ellenére leváltották, okulva az említett példából, megfelelő módon szavaztak, illetve emelték a kezüket.

Korhecznek ezt a mindent és mindenkit félresöpítő magatartását híven tükrözi Hajnal Jenőnek, a jelenlegi MNT-elnöknek a reagálása a jelzett személy vádjaira: „Végezetül szeretném leszögezni, hogy 1999 óta vagyok az Ideiglenes, majd a Magyar Nemzeti Tanács tagja. Találkoztam már arroganciával, lenézéssel és meg nem értéssel, láttam már, mit szül az, amikor valaki csakis saját magát tartja alkalmasnak valamely posztra. Láttam a megnyilvánuló kizárólagosságot is. [...] Ez a munka nem korlátozódik majd látszattervékenységre...” (Magyar Szó, 2015. május 9., 10.)

Ezek után megállapítható, hogy Korhecz éppolyan hatalomra törő, mint Pásztor István. Mindkettőt csak a cél érdekli, a módszerek már kevésbé. Az előbbi okosan taktikázik, mivel a politikai pályáját három pillérre is alapozza. Elkötelezett híve maradt a VMSZ-nek, de párttagságot nem vállalt. Amint Miskolci fogalmaz, nem „kézivezényelhető” személy. Ez jó pontnak számít a liberálisok (Napló Kör-ösök, tanszékesek, Második Nyilvánosság csoportosulás stb.) táborának körében, sőt, mint harmadik támasz, a Közép-európai Egyetem és Várady Tibor révén szoros

kapcsolatot alakíthat ki Soros Györggyel is, ami az amerikai kapcsolatokat segítheti.

Pásztornak csak két támogatója van, de ezek pillanatnyilag, úgy tűnik, hogy megdönthetetlenek. Az egyik a hatalmat gyakorló nacionalista Szerb Haladó Párt, amellyel a VMSZ hú koalíciós partneri kapcsolatban áll, a másik a jelenlegi (de a korábbi, a szocialista is) magyar kormány. Hogy e magyar pártnak mennyire mellékesek az elvek, azt az a tény is bizonyítja, hogy ez a szerb párt korábban a kisebbségek legádázabb ellensége volt, és szerepet játszott a srebrenicai bosnyákok kivégzéseiben is. A kisebbségi kérdésekben most is csak azokról a jogokról hajlandó tárgyalni, amelyeket az Európai Unióhoz való csatlakozás megkövetel. A gyakorlatban még ez a kevés sem valósul meg, hisz ez csak személyvesztés a külföld előtt. A többi szerbiai magyar párt sokkal radikálisabb, valódi jogokat követel (területi autonómiát, jogegyenlőséget stb.), de a hatalom kizárólag a VMSZ igényeit hajlandó teljesíteni, a VMSZ-t viszont kötelezi a koalíciós szerződés.

A magyar kormánynak több oka is van a VMSZ támogatására. Először is közvetlen kapcsolatot teremthet a szerb kormánnyal a koalíciós partner révén. Továbbá a VMSZ által, mint a legerősebb (anyagilag és számbelileg – a többi párt sem munkahelyet, sem anyagi támogatást nem tud nyújtani) magyar párt által, a délvidéki magyarság legnagyobb tömegével léphet kapcsolatba. A VMSZ langyos követelése a szerb kormánynak is megfelelnek, hisz ezzel a magyar–szerb feszültségek a minimálisra csökkentek, és Magyarországnak sincs szüksége újabb konfliktusokra – ezért is támogatja a VMSZ-t. Csak az a kérdés, hogy Szerbia EU-s csatlakozása után (a balkáni és kisantanti szokás szerint) mit fog teljesíteni a szerb fél a vállalt kötelezettségekből.

A felsoroltak tudatában biztosan állítható, hogy egyelőre Pásztor hatalma szilárd lábakon áll. Hogy mit hoz a jövő, azt még nem tudni. Korhecz nyilatkozata viszont ismeretes: „Nem a semmiből jöttem, s nem is tűnök el a semmiben.”

2015. augusztus 10.